

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی، گروه روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش روانسنجی

عنوان

بررسی ویژگی های روانسنجی آزمون اعتیاد به سایبر

استاد راهنما

جناب آقای دکتر سید احمد جلالی

استاد مشاور

جناب آقای دکتر حیدر علی هومن

پژوهشگر

یوسف قاسمی کورایم

تابستان ۱۳۹۰

ستایش اوراسزاست

که در طریق زندگی همسری دلسوز و مهربان به من عطا نمود

تا وجودم رنگ عشق به خود بگیرد

و یاریگری داشته باشم در تمامی مسیر زندگی.

از زحمات صادقانه و صبورانه استادان گرانقدر

جناب آقای دکتر جلالی

و

جناب آقای دکتر هومن

که با راهنمایی های ارزشمند خویش مرا در انجام این تحقیق یاری کردند تقدیر

و تشکر می نمایم و از خداوند متعال توفیق و سربلندی این بزرگواران را

خواستارم.

تعهد اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب یوسف قاسمی کورایم دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۶۰۰۰۷۵۷۹۰۰ در رشته روان‌سنجی که در تاریخ ۱۳۹۰/۴/۲۸ از پایان نامه خود تحت عنوان: **بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به سایبر با سایبر با کسب نمره ۱۸/۷۵ و درجه عالی دفاع** نموده‌ام بدینوسیله متعهد می‌شوم:

- ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاورد های علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده‌ام، مطابق ضوابط و رویه‌های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده‌ام.
- ۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین‌تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی‌ام هیچ‌گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: یوسف قاسمی کورایم

تاریخ و امضا:

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۰/۴/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد آقای یوسف قاسمی کورایم از پایان نامه خود دفاع نموده و با
نمره ۱۸/۷۵ بحروف هجده و هفتاد و پنج صدم و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضا استاد راهنما

بسمه تعالی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی

*****

(این چکیده به منظور چاپ در پژوهش نامه دانشگاه تهیه شده است)

نام واحد دانشگاهی: تهران مرکزی	کد واحد: ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه: ۱۰۱۲۰۷۰۸۸۹۱۰۱۰
عنوان پایان نامه: بررسی ویژگی های روانسنجی آزمون اعتیاد به سایبر		
نام و نام و خانوادگی: یوسف قاسمی کورایم	شماره	تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۸۹/۱۰/۲۱
دانشجویی: ۸۶۰۰۰۷۵۷۹۰۰		تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۹۰/۴/۲۸
رشته تحصیلی: روانسنجی		
استاد راهنما: دکتر سیداحمد جلالی		
استاد مشاور: دکتر حیدر علی هومن		
آدرس و شماره تلفن: تهران- تهران پارس- بلوار پروین- خیابان مرادی- پلاک ۲۰۲ واحد ۱		
۰۹۱۲۶۷۷۶۹۵۷		
چکیده پایان نامه (شامل خلاصه، اهداف، روش های اجرا و نتایج به دست آمده):		
<p>هدف اصلی انجام پژوهش ساخت پرسشنامه ای استاندارد برای سنجش میزان اعتیاد دانش آموزان ۱۵ تا ۱۸ ساله به فضای سایبری است. نمونه مورد مطالعه ۳۰۰ نفر دانش آموز دبیرستانی شهر تهران بود که از این تعداد ۱۱۱ نفر پسر و ۱۸۳ دختر با روش نمونه برداری خوشه ای انتخاب شدند. ابزار پژوهش ۶۲ پرسش ۵ گزینه ای در مقیاس لیکرت برای سنجش اعتیاد به فضای سایبری است که توسط پژوهشگر طراحی و تدوین شد. دامنه نمرات این پرسشنامه بین ۶۲ تا ۳۱۰ است. نتایج حاصل از عملیات آماری نشان می دهد که ضریب اعتبار آزمون با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۵۵ است که نشان می دهد که سوالات پرسشنامه از هماهنگی درونی کامل برخوردار است و می توان به نتایج حاصل از تحلیل عاملی آن ها اطمینان داشت. تحلیل مولفه های اصلی با استفاده از چرخش واریماکس، پنج عامل به دست داد که عبارتند از: اعتیاد به کامپیوتر، اعتیاد به جستجو و ذخیره بیش از حد اطلاعات، اعتیاد به خرید، تجارت و مزایده، اعتیاد به روابط سایبر (گفتگوی اینترنتی)، اعتیاد به سایبر سکس ها. نتایج بررسی ارتباط بین عامل های پرسشنامه و مدت زمان مصرفی برای کار با کامپیوتر و اینترنت نشان داد که بین مدت زمان استفاده از رایانه و اعتیاد به آن ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد. بین مدت زمان استفاده از رایانه و اعتیاد به روابط سایبر (چت) نیز ارتباط معنادار و مثبت وجود دارد اما در سایر موارد بین مدت زمان استفاده از رایانه و اینترنت و خرده مقیاس های دیگر و حتی نمره کل آزمون ارتباط معناداری مشاهده نگردید.</p>		
کلید واژه: اعتیاد، فضای سایبر، اعتبار، روایی، رایانه، تحلیل مولفه اصلی، آلفای کرونباخ		

تاریخ و امضا:

مناسب است

نظر استاد راهنما برای چاپ در پژوهش نامه دانشگاه

مناسب نیست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه پژوهش
۲	مقدمه
۳	بیان مسئله
۵	ضرورت و اهمیت پژوهش
۵	اهداف پژوهش
۶	سوالات تحقیق
۶	متغیرها و واژه‌های کلیدی
۷	تعاریف متغیرها
	فصل دوم: پیشینه پژوهش
۱۱	فضای سایر
۱۵	اعتیاد به اینترنت
۱۹	الگوی نظری اعتیاد به اینترنت
۲۸	پیامدهای اعتیاد به اینترنت
۳۰	ابعاد اعتیاد به اینترنت
۳۲	انواع اعتیاد سایبری
۳۳	انواع فرعی اعتیاد به اینترنت
۳۴	نشانه‌ها و علائم بالینی اعتیاد به اینترنت

۳۸	پیامدهای زیستی - جسمانی.....
۴۰	اینترنت برای سرگرمی، اطلاعات و بازرگانی.....
۴۱	اینترنت برای ارتباطات بین شخصی.....
۴۴	تأثیر رایانه و اینترنت بر رشد و تکامل نوجوانان.....
۴۶	تأثیر کامپیوتر و اینترنت بر کودکان و نوجوانان.....
۴۷	بررسی روان شناختی اعتیاد اینترنتی.....
۴۸	مشکلات خانوادگی افراد معتاد به اینترنت.....
۵۰	مشکلات درسی افراد معتاد به اینترنت.....
۵۱	مشکلات شغلی افراد معتاد به اینترنت.....
۵۵	مقابله و راهبردهای مقابله‌ای اعتیاد به اینترنت.....
۶۱	پژوهش‌های انجام شده در خصوص اعتیاد به فضای سایر.....
	فصل سوم : روش شناسی پژوهش
۶۵	مقدمه.....
۶۵	جامعه آماری.....
۶۵	برآورد حجم نمونه و روش نمونه گیری.....
۶۵	روش گردآوری اطلاعات.....
۶۶	ابزار گرد آوری اطلاعات.....
۶۸	روش تجزیه و تحلیل اطلاعات.....
	فصل چهارم: یافته های پژوهش
۷۰	توصیف داده‌ها.....

اعتبار یابی پرسش نامه اعتیاد به فضای سایبر..... ۷۱

اجرای تحلیل عاملی..... ۷۵

نامگذاری عاملها..... ۹۵

نرمهای پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر..... ۹۶

نیم رخ آزمون اعتیاد به فضای سایبر..... ۱۰۷

مشخصه های آماری مقیاسهای پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر..... ۱۰۸

فصل پنجم: بحث و تفسیر

نتیجه گیری..... ۱۱۲

محدودیتها..... ۱۱۵

پیشنهادها..... ۱۱۶

منابع و ماخذ..... ۱۱۷

پیوست..... ۱۲۱

چکیده انگلیسی..... ۱۳۰

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۴: همابستگی درونی سوالات مقیاس اعتیاد به فضای سایبر با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ آزمون ۷۲	
جدول ۲-۴: مشخصه های آماری اولیه مقیاس اعتیاد به فضای سایبر با روش تحلیل مولفه های اصلی (PC) ۸۴	
جدول ۳-۴: ماتریس عاملی پنج عامل استخراج شده به روش مولفه های اصلی قبل از چرخش ۸۹	
جدول ۴-۴: ماتریس عاملی پنج عامل استخراج شده با استفاده از چرخش واریماکس ۹۱	
جدول ۵-۴: نرم های درصدی عامل اول (اعتیاد به کامپیوتر) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۹۷	
جدول ۶-۴: نرم های درصدی عامل دوم (اعتیاد به بازی های آن لاین و خرید ، تجارت و مزایده) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۹۸	
جدول ۷-۴: نرم های درصدی عامل سوم (اعتیاد به سایبر سکس) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۹۹	
جدول ۸-۴: نرم های درصدی عامل چهارم (اعتیاد به روابط سایبر(چت)) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۰	
جدول ۹-۴: نرم های درصدی عامل پنجم (اعتیاد به جستجو و ذخیره بیش از حد اطلاعات) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۱	
جدول ۱۰-۴: نرم های درصدی پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۲	
جدول ۱۱-۴: نرم های مقوله ای عامل اول (اعتیاد به کامپیوتر) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۵	
جدول ۱۲-۴: نرم های مقوله ای عامل دوم(اعتیاد به بازی های آن لاین و خرید ، تجارت و مزایده) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۵	
جدول ۱۳-۴: نرم های مقوله ای عامل سوم (اعتیاد به سایبر سکس) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۵	
جدول ۱۴-۴: نرم های مقوله ای عامل چهارم (اعتیاد به روابط سایبر(چت)) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر ۱۰۶	

- جدول ۱۵-۴: نرم های مقوله ای عامل پنجم (اعتیاد به جستجو و ذخیره بیش از حد اطلاعات) از پرسشنامه اعتیاد به فضای سایر ۱۰۶
- جدول ۱۶-۴: نرم های مقوله ای پرسشنامه اعتیاد به فضای سایر ۱۰۶
- جدول ۱۷-۴: مشخصه های آماری پرسشنامه اعتیاد به فضای سایر و خرده مقیاسهای آن ۱۰۸
- جدول ۱۸-۴: ضریب همبستگی پیرسون بین مدت زمان استفاده از کامپیوتر و اینترنت با اعتیاد به فضای سایر و خرده مقیاسهای آن ۱۱۰

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

نمودار ۱-۴: آزمون اسکری جهت تعیین تعداد عاملهای مناسب قابل استخراج برای مقیاس اعتیاد به فضای سایبر..... ۸۷

نمودار ۲-۴: نیم رخ آزمون اعتیاد به فضای سایبر به همراه ۵ خرده مقیاس..... ۱۰۷

فصل یکم

مقدمه پژوهش

مقدمه

در سپیده دم هزاره سوم، شاهد تحولات شگرف فن آوری و تأثیرات فرهنگی اجتماعی و حرفه‌ای ناشی از آن هستیم. انقلاب الکترونیک، انفجار اطلاعات و انقلاب رایانه‌ای تفاوت‌های کمی و کیفی بسیاری در جهان نسبت به دو دهه قبل با خود به همراه آورده است (شقایق، ۱۳۸۸).

در دهه ۸۰ که بازی‌های کامپیوتری مانند مین یاب و بازی ورق وارد دنیای کامپیوترها شد، محققین پی بردند که افراط در بازی‌های کامپیوتری باعث می‌شود کارمندان اکثر ساعات کارشان را صرف بازی کنند.

سرعت رشد تکنولوژی سایبری در قرن حاضر ما را بر آن می‌دارد که بیندیشیم که دنیا در چه جهتی حرکت می‌کند و اینکه سرعت زیاد همه گیر شدن اینترنت واقعاً یک سرزمین بی در و پیکر را پدید آورده است. کامپیوتر و اینترنت به خودی خود ابزاری بی طرف و خنثی است که در ابتدا برای تسهیل تحقیقات در بین نهادهای علمی و نظامی به وجود آمد اما اینکه اکنون مردم چگونه از آن استفاده می‌کنند، سوالی را در ذهن جامعه در رابطه با بهداشت روانی ایجاد کرده است (یانگ ۱۹۹۶ به نقل از امیدوار، صارمی، ۱۳۸۱).

به اعتقاد بعضی از روان‌شناسان، استفاده از اینترنت به عنوان نوعی اعتیاد در نظر گرفته می‌شود که می‌تواند زندگی خود فرد و کسانی را که با او سر و کار دارند، به شدت تحت تأثیر قرار دهد و اختلالات چشمگیری در آن به وجود آورد در حالی که دیگران بر خلاف آن معتقدند که اعتیادی در کار نیست و لذت بردن و استفاده کردن از رایانه مانند لذت بردن از مواد مخدر نیست.

اعتیاد تکنولوژیکی به طور عملیاتی می‌تواند به عنوان اعتیاد غیر شیمیایی (رفتاری) که شامل تعامل انسان و دستگاه است تعریف شود. این اعتیاد ممکن است انفعالی یا فعال باشد و معمولاً جنبه القا کننده و تقویت کننده‌ای دارد که ممکن است به افزایش تمایل اعتیادی کمک نماید (گریفیتز، ۱۹۹۸، به نقل از امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

بیان مسئله

روابط مجازی، پویا هستند، می‌توانند بسیار حمایتی باشند و در مقایسه با منافع بالقوه حداقل خطر را به دنبال داشته باشند. در این بین عوامل زیادی برای تمایل افراد به فضای سایبر^۱ ارائه شده است. مانند دوری گزیدن از مشکلات زندگی، اختلال هویتی در هم ریختگی اجتماعی، خرده فرهنگ‌ها و ... .

این تمایل به فضای سایبر گاهی آنچنان مرضی می‌شود که شخص خواستار حضور بیش از حد در این فضا می‌شود که این نوع حضور از دیدگاه روان‌شناسان اعتیاد نامیده می‌شود.

خیلی از آدم‌ها به برخی از کارها و انجام دادن آن‌ها عادت می‌کنند و این عادت کردن کم‌کم برای آن‌ها وابستگی به همراه می‌آورد و بعد بدون اینکه بدانند به این کار و انجام دادنش معتاد می‌شوند (شقایق، ۱۳۸۸).

اورزاک اعتیاد به اینترنت را به عنوان نوعی اختلال در نظر می‌گیرد، افرادی که رابطه با صفحه رایانه را جذاب‌تر از واقعیت زندگی روزمره می‌بینند اما از آن جا رنج می‌برند. به نظر گونزالس (۲۰۰۸) هر کسی که رایانه دارد در معرض اعتیاد است.

ایوان گلدبرگ روان‌پزشکی از دانشگاه کلمبیا اولین بار اختلال اعتیاد به اینترنت را در جولای ۱۹۹۵ مطرح کرد (گونزالس، ۲۰۰۸). گلدبرگ اختلال اعتیاد به اینترنت را نوعی اختلال رفتاری که به عنوان مکانیسم مواجهه مورد استفاده قرار می‌گیرد و از معیارهای وابستگی به مواد DSM IV گرفته شده است می‌داند (شل و کلن، ۲۰۰۳).

دکتر کولی (۲۰۰۳) اظهار می‌دارد که عادات مختلف وقتی به شکل اعتیاد در می‌آیند که بر روی اجزای مختلف زندگی اثر سوء بگذارند. اعتیاد به اینترنت به واسطه نادیده گرفتن مسئولیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فیزیکی باعث آسیب رسیدن به فرد می‌شود (ویزشفر، ۱۳۸۴).

۱- سایبر (cyber): پیشوندی است برای توصیف یک شخص، یک شیء، یک ایده و یا یک فضا که مربوط به دنیای کامپیوتر و اطلاعات است (صدیق بنای، ۱۳۸۵).

یانگ (۱۹۹۸) به منظور انجام دادن یک مطالعه مقدماتی برای بررسی این که آیا واقعاً اعتیاد به اینترنت وجود دارد یا خیر با به کار گیری معیارهای تشخیصی قماربازی (شبه‌ترین اختلال کنترل تکانه به اعتیاد به اینترنت یعنی آسیب شناسی قماربازی) ، پرسشنامه‌ای هشت سوالی را برای تشخیص اعتیاد به اینترنت تنظیم کرد . او در این پرسشنامه علائم تحمل ، ترک و احساس اجبار در بهره گیری از اینترنت را بررسی کرده بود. از ۴۹۶ نفر ۱۰۰ نفر غیر معتاد و ۳۹۶ نفر معتاد شناخته شدند (یانگ ، ۱۹۹۸ به نقل از امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

هولمز در تعریف خود از اعتیاد اینترنتی ، به تعریف استفاده طبیعی و معمولی اینترنت پرداخته و می‌گوید که هرگاه میزان استفاده از اینترنت به کمتر از ۱۹ ساعت در هفته برسد ، در آن صورت می‌گوییم که فرد به شکل طبیعی از اینترنت استفاده می‌کند ، بنابراین ، از نظر هولمز ، فردی که بیش از ۱۹ ساعت در هفته از اینترنت استفاده می‌کند ، معتاد به اینترنت است .

یانگ (۱۹۹۶) نیز اشاره می‌کند که فرد معتاد کسی است که حداقل ۳۸ ساعت در هفته و یا ۸ ساعت در روز ، وقت خود را صرف استفاده از اینترنت می‌کند . متخصصان در زمینه آسیب شناسی محدودترین تعریف را برای طبقه بندی استفاده اینترنت ارائه می‌دهند . به طوری که چنانچه فرد در هفته ۲ تا ۳ ساعت از اینترنت استفاده کند ، یک کاربر معمولی ، و چنانچه میزان استفاده وی از اینترنت به ۸/۵ ساعت و یا بیشتر برسد ، کاربری است که باید مورد بررسی‌های آسیب شناسانه قرار گیرد (امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

اعتیاد سایبری انواع گوناگونی دارد که پنج نوع آن شایع تر است: ۱- اعتیاد به کامپیوتر (بازی‌ها ، برنامه نویسی و ...) . ۲- اعتیاد به جستجو ذخیره بیش از اندازه اطلاعات. ۳- اعتیاد به خرید، تجارت و مزایده (قمار بازی، کازینوهای مجازی، بازی‌های آن لاین ، حراجی‌های اینترنتی و ...) . ۴- اعتیاد به روابط (گپ زدن و گفتگوی اینترنتی (چت)). ۵- اعتیاد به سکس مجازی (هرزه نگاری ، هرزه خوانی، عکس‌های هرزه، داستان‌های سکسی و ...) (دیویس، ۲۰۰۱، ۱۹۹۹ ؛ یانگ، ۱۹۹۹، ۱۹۹۷؛ کاپلان، ۲۰۰۲، به نقل از امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

لذا با توجه به رشد روز افزون استفاده از خدمات رایانه‌ای در تمامی مقاطع سنی محقق بر آن شده که با توجه به جامعه ایرانی مقیاس‌هایی مناسب و هنجار با جامعه موجود ساخته ، تا بتوان بدان طریق افراد معتاد به این تکنولوژی شناخته شده و راهی برای بهبود آن‌ها جستجو کرد.

ضرورت و اهمیت پژوهش

ما از الگوی درونی خود برای انسانی کردن و شکل دادن تجاربمان مانند : اتومبیل‌ها ، خانه‌ها ، حیوانات خانگی ، مشاغل ، آب و هوا و ... از کامپیوترها و امکانات جانبی آن‌ها استفاده می‌کنیم. کامپیوترها هدف ابتدایی انتقال مدل‌های درونی ما هستند ، چرا که می‌توان آن‌ها را به عنوان مشابه به انسان درک کرد . کامپیوترها ماشین‌های پیچیده‌ای هستند که تقریباً به نظر می‌رسد همانند انسان فکر می‌کنند . کامپیوترها برخلاف تلویزیون ، فیلم‌ها یا کتاب‌ها تعاملی هستند، اگر از آن‌ها کاری بخواهیم آن‌ها در اغلب موارد آن کار را انجام می‌دهند و این رابطه تعاملی آن‌ها است که باعث نزدیکی انسان‌ها به کامپیوتر شده است. در گوشه و کنار دنیا و حتی اطرافمان اگر دقت کنیم شاید این را دیده باشیم که افرادی هستند که بیمار گونه از این تکنولوژی استفاده می‌کنند و این استفاده بیمار گونه از دید روان‌شناسان در اغلب موارد به اعتیاد تعبیر شده است.

لذا شایسته است که این نوع اعتیاد و میزان آن مشخص شود. اما به دلیل نبودن مقیاسی مناسب و اعتبار نداشتن پرسشنامه‌های مشابه لاتین در جامعه ایرانی محقق بر آن شده است که با استفاده از مقیاس‌های مشابه در این زمینه به دنبال ساخت مقیاس مناسب با توجه به حیطه‌های مختلف گردد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی پژوهش

در این پژوهش هدف اصلی عبارت است از بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اعتیاد به فضای سایبر.

هدف‌های فرعی تحقیق

- شناسایی انواع مختلف اعتیاد به فضای سایبری
- تعیین میزان اعتیاد به انواع مختلف فضاهای سایبری
- بررسی ارتباط بین میزان استفاده از کامپیوتر و مقیاس‌های بدست آمده از پرسشنامه

سوالات تحقیق

- آیا پرسشنامه سنجش اعتیاد به فضای سایبر از اعتبار قابل قبولی برخوردار است؟
- آیا پرسشنامه سنجش اعتیاد به فضای سایبر از روایی قابل قبولی برخوردار است؟
- ساختار عاملی پرسشنامه سنجش اعتیاد به فضای سایبر در بین نوجوانان ایرانی چگونه است؟
- آیا بین مدت زمان استفاده از کامپیوتر و اینترنت و اعتیاد به آن فضا رابطه معناداری وجود دارد؟

متغیرها و واژه‌های کلیدی

اعتبار^۱: مقصود از اعتبار یک وسیله اندازه‌گیری آن است که اگر خصیصه مورد نظر را با همان وسیله (یا وسیله مشابه قابل مقایسه با آن) در شرایط مشابه دو یا چند بار اندازه بگیریم، نتایج حاصل تا چه حد مشابه، دقیق، پیش‌بینی‌پذیر و قابل اعتماد است. یک مقیاس یا اندازه‌به‌میزانی معتبر است که تکرارپذیر و باز‌یافتنی باشد، یعنی بتوان آن را در شرایط متعدد به‌کاربرد و در همه موارد مشابه نیز نتایج یکسان تولید کند (هومن، ۱۳۸۱).

روایی^۲: مهم‌ترین عاملی که در ارزشیابی یک آزمون باید بدان توجه شود روایی است، و مقصود از روایی مناسب بودن^۳، با معنا بودن^۴ و مفید بودن^۵ استنباط‌های خاصی است که روی

---

۱ - reliability

۲ - validity

۳ - approprieness

۴ - meaningfulness

۵ - usefulness

نمره‌های آزمون به عمل می‌آید. به بیان دیگر هرگز خود تست روا سازی نمی‌شود، بلکه استنباط‌هایی که درباره موارد استفاده از تست به عمل می‌آید مورد روا سازی قرار می‌گیرد. بنابراین روایی به مقدار اطلاعات مناسبی که در تست در ارتباط با فرآیند تصمیم‌گیری در اختیار می‌گذارد مربوط می‌شود (هومن، ۱۳۸۱).

نرم (هنجار): برای تعبیر و تفسیر نتایج اندازه‌گیری‌های روانی و تربیتی به معیارهایی نیاز داریم که یکنواخت، عینی و پایا باشد (هومن، ۱۳۸۱). هر ابزار اندازه‌گیری در مراحل تدوین و استاندارد شدن، در مورد گروه نمونه‌ای از افراد یک جامعه با ویژگی‌های فرهنگی خاص هنجاریابی می‌شود. هرگاه بین آزمودنی‌ها و جامعه‌ای که آزمون در مورد افراد آن هنجاریابی شده است همگونی لازم وجود داشته باشد، در این صورت می‌توان نمره آزمودنی را با متوسط نمره گروه هنجار مقایسه و نتیجه را با توجه به خطای اندازه‌گیری تفسیر کرد. یک مقیاس استاندارد باید دارای دستورالعمل‌هایی باشد که به آزمایش‌کننده امکان دهد تا آزمون را با همان روش و تحت همان شرایطی اجرا کند که در مراحل استاندارد آزمون بکار رفته است. (شریفی و شریفی، ۱۳۸۶)

ضریب آلفای کرونباخ^۱: روشی برای برآورد اعتبار تست از طریق یک بار اجرای یک تست واحد است. این روش بستگی به هماهنگی کارکرد آزمودنی از یک سوال به سوال دیگر دارد و محاسبه آن مبتنی بر محاسبه انحراف استاندارد سوال‌های آن است.

بار عاملی^۲: همبستگی یک عامل با یک متغیر است. بار عاملی یک تست همبستگی آن تست با اندازه کافی و ایده آل یک عامل است. (ثرندایک، ۱۹۸۲؛ به نقل از هومن ۱۳۷۵)

تعاریف متغیرها

تعاریف نظری:

اعتیاد به کامپیوتر: عبارت است از انجام وسواس گونه بازی‌های کامپیوتری و یا برنامه نویسی علوم کامپیوتری (امیدوار و صارمی، ۱۳۸۱).

---

^۱ - coronbach's alpha coefficient

^۲ - factor loading